

Asia: VN/1364/2021

Ehdotus kulttuuriperintöstrategiaksi

Lausunnonantajan lausunto

Mikä on näkemyksenne strategian tavoitteista ja toimenpidelinjauksista yleisesti?

Kulttuuriperinnön laaja yhteiskunnallinen merkitys on tunnistettu. Lapin liitto pitää strategian lähtökohtia ja tavoitteita hyvinä. Strategia avaa hyvin kulttuuriperinnön merkitystä voimavarana ja kuvaa sen tarjoamia mahdollisuuksia monipuolisesti ja selkeästi. Strategiassa tarkastellaan kulttuuriperintöä laaja-alaisesti sektorirajoja ylittäen, tarkastellen kulttuuriperintöä ja kulttuuriympäristöä suhteessa mm. luonnonympäristöön ja ilmastonmuutokseen sekä osaamiseen.

Jotta strategiasta tulee hyvä työkalu valtakunnalliseen, alueelliseen ja paikalliseen toimintaan ja sen kehittämiseen, tarvitaan konkretiaa ja käytännön toimia esiin nostava hyvä toimeenpanosuunnitelma.

Lapin liitto pitää hyvänä, että kulttuuriperintöstrategiaehdotuksessa on tunnistettu ja tuodaan esille saamelaiden perustuslailliset oikeudet ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan.

Mikä on näkemyksenne strategian tavoitteista ja toimenpidelinjauksista oman toimialanne tai tehtävänne näkökulmasta?

Strategiassa kunnat on huomioitu toimijoina ja toteuttajina hyvin, mutta maakuntien liittojen rooli toimijana puuttuu. Maakuntien liitot ovat merkittävä toimija myös kulttuuriperinnön saralla maakuntaohjelman ja -suunnitelman sekä maakuntakaavan ja merialuesuunnitelman kautta. Lapin liitto katsoo, että strategian jatkovalmistelussa tulee maakuntien liittojen rooli kulttuuriperinnön toimijoina tunnistaa.

Kommenttinne lukuun 5.1

Lapin liitto pitää erittäin kannatettavana strategian kirjausta "Yhteiskunnan tulee huolehtia taloudellisten, hallinnollisten ja lainsäädännöllisten edellytysten luomisesta kulttuuriperintötyölle ja

kulttuuriperintöalan toimijoille." Maakuntien liittojen tehtävänä on mm. valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävien kulttuuriympäristöjen osoittaminen maakuntakaavoituksessa ja näin ollen maakuntakaava osana maankäytön suunnittelun suunnittelujärjestelmää osallistuu strategiassa toimenpiteenä mainittuun vastuuseen kulttuuriperinnön suojelusta.

Kommenttinne lukuun 5.2

Lapin liitto pitää erittäin hyvänä, että strategiassa on tunnistettu kulttuuriperintö osana kestävää elämäntapaa ja kannattaa tavoitetta kulttuuriperintöarvojen, luontoarvojen ja ekologisen kestävyden tavoitteiden yhteen sovittamisesta.

Luvussa 5.2 ei kuitenkaan tunnisteta alueidenkäytön suunnittelun roolia osana kestävä kehityksen ja ilmastonmuutokseen sopeutumisen työkaluna. Lapin liitto katsoo, että alueidenkäytön suunnittelun ja kaavoituksen rooli osana kulttuuriperinnön vaalimista tulee tunnistaa myös strategiatasolla ja huomioida strategiaan liittyvän toimenpideohjelman valmistelussa.

Kommenttinne lukuun 5.3

Lapin liitto kannattaa strategian mukaisesti kulttuuriperintökasvatuksen vahvistamista ja elinikäisen oppimisen tukemista sekä kulttuuriperintöalan osaamisen ja koulutuksen kehittämisen tavoitteita. Myös maakuntien liitoilla on merkittävä tehtävä maakunnallisen kulttuuriperintötiedon tallentajana ja jakajana liittyen mm. maakuntatason kaavoituksessa ja merialuesuunnittelussa osoitettuihin kulttuuriperintöalueisiin ja -kohteisiin. Lapin liitto pitää tärkeänä, että kulttuuriperintötiedon yhteentoimivuus eri viranomaisten välillä on saumatonta. Lisäksi tiedon tulee olla helposti myös kansalaisten saatavilla.

Kommenttinne lukuun 5.4

Lapin liitto toteaa, että kulttuuriperinnön vaalimiseksi tarvitaan kestävä rahoituspohja, jossa hyödynnetään sekä julkisia varoja että yksityistä rahoitusta. Monipuolisten rahoitusmuotojen kehittäminen on ensiarvoisen tärkeää. Yksityissektorin yhteiskuntavastuuta kulttuuriperinnöstä tulee vahvistaa.

Mikä on näkemyksenne strategian yhteiskunnallisista ja taloudellisista vaikutuksista?

Strategian yhteiskunnalliset ja taloudelliset vaikutukset ovat laajat. Ne ulottuvat yhteiskunnan eri aloille ja tasoille yksilöistä kansalaisyhteiskuntaan, yhteiskunnan rakenteisiin ja yritysmaailmaan. Uudet tukimuodot ovat toivottavia ja maakuntaliitto voi ottaa niiden koordinoinnista omalta osaltaan vastuuta omissa maakunnissaan, eli jalkauttaa kulttuuriperintöstrategiaa omilla alueillaan.

Mahdolliset muut strategiaehdotusta koskevat huomionne.

Kulttuuriperintö määritellään kulttuuriperintöstrategiassa hyvin laajasti. Se on aineellista, aineetonta ja digitaalista. Kulttuuriperintöä on kaikki ihmisen toiminnan tuloksena ja vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa syntyvä. Kulttuuriperintötyöhön osoitetut resurssit painottuvat tällä hetkellä paljolti aineelliseen kulttuuriperintöön. Jatkossa resursseja tarvitaan myös enemmän aineettomaan, elävän perinnön kulttuuriperintötyöhön.

Strategian valmistumisen jälkeen on tarkoitus laatia erillinen toimeenpanosuunnitelma. Pidätkö tätä tärkeänä? Jos kyllä, niin miksi?

Toimeenpanosuunnitelman laatiminen on tärkeää ja edellytys strategian onnistuneelle toteutumiselle. Toimeenpanosuunnitelmassa tulee konkretisoida tehtäviä ja osoittaa vastuutahot. Myös taloudellisten resurssien riittävyys on tuotava esille.

Toimeenpanosuunnitelman valmistelussa tulee hyödyntää kuntien lisäksi maakuntaliittojen osaamista maakuntakaavoituksen, aluekehityksen sekä hankerahoituksen näkökulmista. On tärkeää, että toimeenpanosuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan kattavasti alueelliset ja maakunnalliset erityispiirteet.

Millaisia osallistamisen tapoja haluaisitte toimeenpanosuunnitelman laatimisessa käytettävän?

Laajapohjaista osallistamista, jossa mahdollisimman monet kulttuuriperintöalan toimijat ja käyttäjät saavat mahdollisuuden vaikuttaa ja äänensä kuuluville. Live- ja webinaaritalaisuuksia, alueellisia ja valtakunnallisia teemakohtaisia työpajoja, kaikille avoimia keskustelutilaisuuksia.

Millaisena näkisitte oman tai edustamanne tahon roolin strategian toimeenpanossa?

Maakuntien liitot ovat keskeisiä kulttuuriperintötoimijoita ja siksi tärkeässä roolissa strategian toimeenpanossa. Maakuntien liitot tulee ottaa mukaan toimeenpanosuunnitelman valmisteluun ja sen toimeenpanoon.

Elo Tiina
Lapin liitto